

Samenvatting Natuurbrandsignaal '23:

In de toekomst meer onbeheersbare natuurbranden met grotere impact op de samenleving

Natuurbranden zijn wereldwijd een zeer actueel thema. De vraag is of en hoe natuurbranden in Nederland veranderen als gevolg van de klimaatverandering. Dat geldt niet alleen voor het aantal branden, hun gedrag en grootte, maar ook voor de impact van de branden. Experts van NIPV, KNMI, Wageningen University & Research (WUR), Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en Deltares hebben dit onderzocht. Hun bevindingen zijn gepubliceerd in het rapport Natuurbrandsignaal '23.

Hoe verandert de gevoeligheid voor het ontstaan van natuurbranden?

De afgelopen decennia is het warmer, droger en zonniger geworden. De verwachting is dat deze trend zich doorzet, waarbij ook de gemiddeld laagste grondwaterstand in delen van ons land zal dalen. Dit zorgt ervoor dat meer en vaker vegetatie brandbaar wordt en het aantal brandgevoelige dagen zal toenemen. Daarnaast is de verwachting dat het aantal mogelijke ontstekingsbronnen zal toenemen. De combinatie van deze ontwikkelingen zorgt ervoor dat op één brandgevoelige dag het aantal natuurbranden zal toenemen, zowel in de lente als in de zomer.

Hoe verandert de gevoeligheid voor het ontwikkelen van natuurbranden?

Door de klimatologische ontwikkelingen kunnen natuurbranden intenser worden. We zullen vaker geconfronteerd worden met onbeheersbare natuurbranden, die met de huidige tactiek, techniek en capaciteit van de brandweer steeds moeilijker te bestrijden zijn. Ook neemt de kans op de gelijktijdigheid van zulke natuurbranden toe. Verder kan de klimaatverandering voor een toename van vegetatiestress en daardoor brandbaarheid van de natuur zorgen.

Hoe verandert de impact van natuurbranden?

De toename van het aantal natuurbranden en hun intensiteit, gepaard met een verdere verdichting van Nederland, zal leiden tot een grotere impact van natuurbranden. Mensen zullen vaker moeten vluchten en er zal vaker directe en indirecte schade en uitval van vitale infrastructuur zijn, wat leidt tot cascade-effecten. Er zal ook vaker onherstelbare schade aan flora en fauna ontstaan en de gezondheid van mensen zal vaker bedreigd worden. Ten slotte kan door een toename van (gelijktijdige) natuurbranden een grotere druk op het brandweersysteem ontstaan: de hulpvraag kan groter worden dan de beschikbaarheid van brandweermiddelen.

Conclusies

- › Een groter deel van Nederland zal geconfronteerd worden met meer natuurbranden.
- › Het natuurbrandrisico manifesteerde zich in Nederland tot nu toe vooral in de lente, maar in de toekomst zal er ook steeds vaker in de zomer (langdurig) sprake zijn van een (hoog) risico.
- › Natuurbranden zullen zich vaker ontwikkelen tot branden die niet meer geblust kunnen worden, maar pas stoppen als er geen brandstof meer is.
- › De toename van het aantal branden, gepaard met een verdere verdichting van Nederland, leidt tot een hoge kans op natuurbranden met veel impact op gezondheid, welzijn, natuur en economie.
- › De ontwikkeling van het natuurbrandrisico is geen lineair proces. Doordat droogte, warmte en (lage) relatieve luchtvochtigheid elkaar versterken, neemt het natuurbrandrisico sneller toe dan dat het klimaat verandert.

Aanbevelingen

- › Om de gevolgen van natuurbranden te beperken en de gevaren te verminderen, is het nodig dat het voorkomen en bestrijden van natuurbranden structureel onderdeel wordt van het systeem van brandweezorg.
- › Het risico van natuurbranden moet worden meegewogen bij de inrichting van het Nederlandse landschap.
- › Er moet meer kennis worden vergaard om de ontwikkeling van het natuurbrandrisico nader en ook kwantitatief te kunnen duiden en een handelingsperspectief te kunnen bieden aan overheden, brandweer en terreinbeheerders.

Lees het volledige rapport

